

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

زیست‌شناسی

رشته کودکاری

گروه تحصیلی بهداشت

زمینه خدمات

شاخص آموزش فنی و حرفه‌ای

شماره درس ۴۱۳۵

۱ زیست‌شناسی الف ایران وزارت آموزش و پرورش دفتر برنامه‌ریزی و تأثیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کارداشی فنی و حرفه‌ای و کارداشی عنوان ج فروخت	۱۳۹۲
۱۸ ص : مصور – (آموزش فنی و حرفه‌ای؛ شماره درس ۴۱۳۵)	۱۳۹۲
برنامه‌ریزی و نظارت، بررسی و تصویب محتوا : دفتر برنامه‌ریزی و تأثیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کارداشی وزارت آموزش و پرورش	۱۳۹۲
۱۸ /ز : مصور – (آموزش فنی و حرفه‌ای؛ شماره درس ۴۱۳۵)	۱۳۹۲

همکاران محترم و دانش آموزان عزیز :

پیشنهادات و نظرات خود را درباره محتوای این کتاب به نشانی
تهران- صندوق پستی شماره ۴۸۷۴/۱۵ دفتر برنامه ریزی و تألیف آموزش‌های
فنی و حرفه‌ای و کاردانش، ارسال فرمایند.

info@tvoecd.sch.ir

پیام نگار(ایمیل)

www.tvoecd.sch.ir

وب‌گاه (وب سایت)

این کتاب با استفاده از کتابهای زیست‌شناسی (۱) کد ۳۵۹/۱۴، زیست‌شناسی (۲)
کد ۳۵۹/۱۵ و زیست‌شناسی (۳) کد ۴۵۸/۲ براساس تغییرات برنامه در روش اجرایی سالی- واحدی
توسط خانم فریده شریفی و با همکاری خانمها مریم هوشمند، سیده نیره السادات اخوی و
پروین دخت یاغشنی مورد بازسازی و تجدیدنظر قرار گرفته است و در بهمن ماه ۷۹ به تأیید کمیسیون
تخصصی برنامه ریزی و تألیف رشته کودکیاری رسید

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتو و نظارت بر تألیف : دفتر برنامه ریزی و تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش

نام کتاب : زیست‌شناسی - ۳۵۹/۹۹

بازسازی و تجدیدنظر : فریده شریفی

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران : خیابان ایرانشهر شم لی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن : ۰۹۱۶۱-۳۱۸۸۳، ۰۹۲۶۶-۸۸۳۰، ۰۹۲۶۶-۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وب‌سایت : www.chap.sch.ir

صفحه آرا : خدیجه محمدی

طراح جلد : طاهره حسن‌زاده

ناشر : شرکت چاپ و نشر کتابهای درسی ایران : تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (دارو پخش)

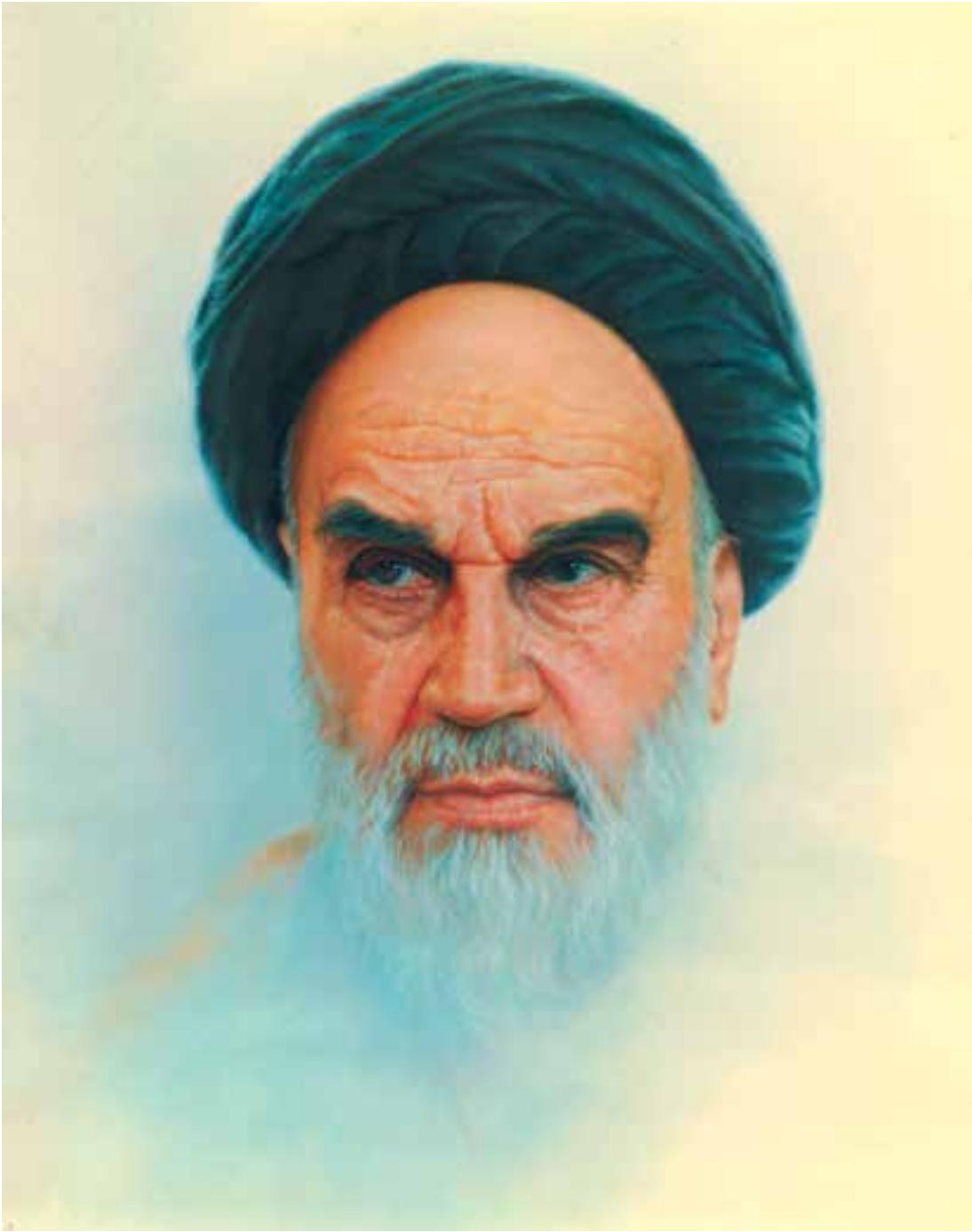
تلفن : ۰۹۱۶-۵۱۶۰-۸۵۱۴۹، ۰۹۱۶-۵۱۶۱-۸۵۱۴۹، ۰۹۱۶-۳۷۵۱۵

جایخانه : شرکت چاپ و نشر کتابهای درسی ایران «سهامی خاص»

سال انتشار : ۱۳۹۲

حق چاپ محفوظ است.

شابک ۹۱۶-۷ ۰۹۱۶-۰۵-۰۹۶۴ ISBN 964-05-0916-7

از شماست که مردان و زنان بزرگ تربیت می شود. شما ها تحصیل کو شش کنید که برای فضای اخلاقی،
فضای اعماق مجذب شوید. شما برای آتیه علیک ما جوانان نیرومند تربیت کنید. دامان شما یک مدرسه ای است که
دآن جوانان بزرگ تربیت بشد. شما فضای تحصیل کنید تا کو دکان شما در دامان شما پذیریت برند.

امام خمینی (ره)

فهرست

مقدمه

۱	فصل ۱ : ساختار و عمل سلول
۱۸	فصل ۲ : سیر انرژی در عالم حیات
۲۸	فصل ۳ : سازمان بدن موجودات زنده
۳۷	فصل ۴ : دستگاه‌های ارتباطی
۵۷	فصل ۵ : حواس و اندامهای حس
۷۱	فصل ۶ : دستگاه گوارش
۸۳	فصل ۷ : گردش مواد در بدن جانوران
۱۰۱	فصل ۸ : دستگاه تنفس در انسان
۱۰۹	فصل ۹ : دفع مواد زايد از بدن

۱۱۶	فصل ۱۰ : دستگاه حرکت
۱۲۶	فصل ۱۱ : تقسیم سلولی
۱۳۲	فصل ۱۲ : وراثت
۱۵۵	فصل ۱۳ : تولیدمثل در انسان
۱۶۶	فصل ۱۴ : جانداران ریز (میکروارگانیسمها)
۱۷۹	ضمیمه
۱۸۰	منابع کتاب

مقدمه

در تدوین برنامه و کتابهای زیست‌شناسی برای گروه تحصیلی بهداشت (زمینه کودکاری) علاوه بر اهداف کلی آموزش زیست‌شناسی در دوره متوسطه اهداف اختصاصی دیگری نیز در نظر گرفته شده است

۱- آموختن مفاهیم کلی زیست‌شناسی به زبانی ساده به دانش آموزان گروه تحصیلی بهداشت (رشته کودکاری) در حذی که آنان بتوانند دروس اختصاصی خود را که احتیاج به زمینه اطلاعات زیست‌شناسی دارد به خوبی فراگیرند

۲- آشنا کردن دانش آموزان به ساختار و فیزیولوژی بدن انسان

برنامه ریزان دروس دوره متوسطه معتقدند که افراد یک جامعه برای اینکه به بهداشت فردی و عمومی معتقد باشند و به آن عمل کنند لازم است ساختار و فیزیولوژی بدن انسان را بدانند تا بتوانند اثر عوامل مختلف کننده کشتهای طبیعی بدن را بشناسند بنابراین در برنامه های درسی کلیه رشته های دوره متوسطه کلیاتی درباره ساختار و فیزیولوژی بدن انسان گنجانیده می شود

۳- از آنجایی که زیست‌شناسی یک علم تجربی است، درک مفاهیم آن از راه مشاهده و آزمایش بهتر و عمیق‌تر صورت می گیرد بنابراین در کتاب حاضر بعد از هر فصل آزمایشها ذکر شده است که انجام آنها به درک عمیق‌تر مفاهیم آن فصل کمک خواهند کرد ما توصیه می کنیم که آزمایشها توسط دانش آموزان با نظارت مستقیم دیران محترم انجام شود

این کتاب با توجه به تقلیل واحد درسی در روش اجرایی سالی - واحدی، زمینه قبلی حاصل از زیست‌شناسی سال اول و نیز پیش‌نیاز دروس وابسته به آن، بر پایه ۳ کتاب زیست‌شناسی که تا سال ۷۹ در این مقطع تدریس می شد، تهیه شده است

در این سال تغییرات و جایه‌جایی‌های اساسی با همکاری صمیمانه دیران محترم خانمها : مریم هوشمند، سیده نیره السادات اخوی و پرورین دخت یاغشنی که سالها مسئولیت تدریس این کتب مذکور را بر عهده داشته‌اند انجام گرفته است بدين وسیله از همکاری آنان سپاسگزاری می شود

توصیه‌های اجرایی

- ۱- در ابتدای هر فصل، سیمای فصل مطرح می شود سیمای فصل، معرف هدفهای کلی، مفاهیم کلی، چگونگی گسترش مفاهیم و ارتباط آنها با یکدیگر است نمایی از چگونگی ارتباط مفاهیم با یکدیگر، سازمان دهنده مؤثری را در ذهن دانش آموزان ایجاد می کند
- ۲- کادرها : برخی صفحات با زمینه رنگین، دارای مطالب جالبی برای کسب اطلاعات بیشتر است امید است با مطالعه آن، بخشی از نیازهای دانش آموزان علاقه مند تأمین شود
- ۳- ارزشیابی پایانی به صورت نظری و عملی است که ۱۵ نمره به بخش نظری و ۵ نمره به بخش عملی تعلق می گیرد، کادرها ارزشیابی نمی شوند پرسشها و جدولهای مقایسه آخر فصلها می توانند الگویی برای طرح پرسش باشد در خاتمه از زحمات سرکار خانم معصومه صادق کارشناس محترم دفتر برنامه ریزی و تأليف آموزشها فنی و حرفه‌ای و کارداش که در تمامی مراحل بازسازی و تأليف کتاب ما را صمیمانه یاری نمودند، تشکر و قدردانی می شود

اهداف کلی

درک مفاهیم اساسی دانش زیست‌شناسی به منظور :

- الف – آشنایی کلی با زیست‌شناسی بهویژه ساختار و چگونگی کار انداهای بدن انسان.
- ب – داشتن زمینه اطلاعات لازم جهت ادامه تحصیل در رشته کودکیاری و درک مفاهیم علمی در دروس تخصصی این رشته.